

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Gfv.VII.30.096/2014/5. szám

A Kúria a dr. Rakonczainé dr. Mészáros Gabriella ügyvéd által képviselt felperesnek, a Bagdi Ügyvédi Iroda által I. r. és a Dr. Molnár Zsolt Ügyvédi Iroda által képviselt II. r. alperes ellen a Békéscsabai Járásbíróságon 3.P.20.381/2013. számon indult és a Gyulai Törvényszék által 3.Gf.45.021/2013/6. számú jogerős ítélettel befejezett perben a jogerős ítélet ellen a felperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. és a II. r. alperesnek külön - külön 6.350 - 6.350 (hatezerháromszázötven - hatezerháromszázötven) Ft felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A II. r. alperes állami vállalat átalakulásával jött létre az 1992. július 1-jén kelt létesítő okirattal. A felperes 1993. március 12-e óta tagja, aki az üzletrészt privatizációs eljárásban 625.600 Ft egzisztencia hitel igénybevételével szerezte. Az 1993. november 26-án kelt kölcsönszerződés alapján a Bank 10 éves időtartamra, évi 7 %-os ügyleti kamat mellett részére kölcsönt nyújtott. A felperes a kölcsönösszeg visszafizetését egy évi türelmi idővel, éves részletekben, 2002. december 30-áig vállalta visszafizetni a

negyedévenként esedékessé vált kamatokkal együtt. A II. r. alperes a teljesítésért készfizető kezességét vállalt, s hozzájárult ahhoz, hogy esedékességgkor a meg nem fizetett összeggel a bank közvetlenül, azonnali beszédési megbízással a bankszámláit megterhelje. A felperes és a II. r. alperes többi, ugyanilyen feltételek mellett üzletrészt megszerző tagjai az egzisztencia hiteltartozást a kft. eredményes működése folytán kifizetett osztalékból kívánták fedezni. A nyereséges működés hiánya miatt azonban sem a tagok, sem a II. r. alperes nem tett eleget a hitel visszafizetésével kapcsolatos kötelezettségnek. A bank a II. r. alperes ellen végrehajtási eljárást kezdeményezett, majd a tagokkal szemben fennálló követelését 1997. október 6-án egy pénzügyi tanácsadó és szolgáltató kereskedelmi kft.-re engedményezte. E kft. az 1998. június 3-án létrejött engedményezési szerződéssel 41.150.000 Ft-nyi követelését 20.000.000 Ft ellenérték fejében a II. r. alperesre ruházta át. A vételár kifizetését követően kérte a kft.-vel szembeni végrehajtási eljárás megszüntetését. 1999. decemberében a II. r. alperes egyes tagjai kívülálló harmadik személynek megvételre felajánlották az üzletrészeiket. A felperes azonban élt elővásárlási jogával, és 2000. január 28-ával 125 tag üzletrésztét megszerezve többségi, a törzstőke 70 %-át meghaladó névértékű üzletrészeknek tulajdonosává vált.

A II. r. alperes ellen 2006. március 1-jei kezdő időponttal felszámolási eljárás indult.

A felszámoló 2009. január 13-án a hitelezőket - köztük a felperest és az I. r. alperest is - arról tájékoztatta, hogy az egzisztencia hitel igénybevételeiből származó követelések behajtása iránt nem intézkedik, mivel az azokkal kapcsolatos igény elévült. Az általa elkészített közbenső mérlegben sem tüntette fel e követeléseket. Azok el nem ismert kintlévőségként szerepeltek a nyilvántartásban.

A felszámoló az I. r. alperes indítványára azonban, 2009. május 7-én, a Céglözlönyben mégis ajánlattételi felhívást tett közzé 103.517.832 Ft, bizonytalan megtérülésű, el nem ismert, a tagok részére nyújtott egzisztencia hitelből eredő követelésre vonatkozóan. Az ajánlattételi felhívás egyebek mellett utalt arra, hogy az egyes üzletrész vásárlásokhoz nyújtott kölcsönszerződésekből eredő tartozások címén fennálló követeléseket együttesen kívánja értékesíteni. Ajánlattételre 100.000 Ft bántópenz előzetes megfizetése mellett, a vételár egyidejű megfizetésével kerülhet sor.

A II. r. alperes felszámolója közjegyző jelenlétében az ajánlattételi felhívásban megjelöltek szerint, 2009. május 26-án bontotta fel az egyetlen pályázatot tartalmazó zárt borítékot. A pályázatban foglaltaknak megfelelően, az I. r. alperessel, 2009. július 30-án, 90.000 Ft ellenérték kifizetése mellett engedményezési szerződést kötött a II. r. alperes tevékenységét

záró mérlegben 103.517.832 Ft összegű, bizonytalan megtérülésű, el nem ismert, 125 tag részére 1993-ban, üzletrész vásárláshoz nyújtott egzisztencia hitelből származó követelés engedményezésére.

Az I. r. alperes a felperessel szemben, a reá eső, egzisztencia hitelből eredő tartozás megfizetése iránt pert indított. E per folyamatban léte alatt a felperes, 2013. május 6-án előterjesztett keresetével kérte annak megállapítását, hogy az I. és a II. r. alperes között, 2009. július 30-án létrejött, az egzisztencia hitszerződésekből eredő követelések átruházására vonatkozó megállapodás a Ptk. 200. § (2) bekezdése értelmében mint nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütköző szerződés semmis. Előadta, hogy az I. r. alperes, aki 2000. május 1-jétől 2005. július 29-éig a II. r. alperes nevében álképviselőként járt el, kötött szerződéseket, rendelkezett a társaság eszközeivel, és bankszámlái felett, akinek köszönhetően a II. r. alperes fizetéseképtelenné vált, bennfentes helyzetét felhasználva érte el, hogy a II. r. alperes az általa elévültnek tartott és nyilvántartásából kivezetett követeléseket, a hitelezők újabb tájékoztatása nélkül meghirdesse, és a jelentős összegű követeléshez jelentéktelen vételáron hozzájuthasson.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték.

Az I. r. alperes elsődlegesen a felperessel szemben, általa kezdeményezett perre hivatkozással, a Pp. 157. § a) pontja, illetve 130. § (1) bekezdés b) pontja alapján a per megszüntetését kérte. Érdemben vitatta, hogy a perbeli követelések engedményezésére kötött megállapodás jóerkölcsbe ütköző lenne.

A II. r. alperes a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 34. § (2) bekezdésére, 48. §-ára, 49. § (1) bekezdésére utalással állította, hogy a felszámoló jogosult volt az adós vagyonát képező bizonytalan megtérülésű követelést nyilvánosan értékesíteni. A Céglönyben meghirdetésre került ajánlati felhívásra a felperesnek is módja lett volna pályázatot benyújtani. Vitatta ezért, hogy nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütköző, a társadalmi közfelfogást sértő lenne a felperes által támadott szerződés.

Az elsőfokú bíróság, ítéletével, a felperes keresetét elutasította. Érdemben vizsgálva a keresetet azért találta azt alaptalannak, mert úgy ítélte, hogy a II. r. alperes felszámolója a Cstv. 34. § (2) bekezdése, 48. §-a és 49. § (1) bekezdése szerint jogosult volt az adós vagyonával rendelkezni, azt nyilvános pályázat útján értékesíteni. A mindenki által megismerhető ajánlattételi felhívásra tekintettel súlytalannak tartotta a felperes arra vonatkozó hivatkozását, miszerint az értékesítést megelőzően a felszámoló azt a véleményét fejtette ki, hogy a perbeli követelések elévültek, azok érvényesítésére nincs jogi lehetőség. Az elsőfokú bíróság szerint, a felperesnek módjában állt és érdekében is volt a felszámolási eljárás nyomon követése. Így alappal nem hivatkozhat

arra, hogy a felszámoló pályázati felhívás közzétételét megelőző értesítése hiányában a követelések értékesítésére vonatkozó szándékról nem szerezhettek tudomást.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A megállapított helyes tényállást a fellebbezési eljárás során az I. r. alperes, illetve a II. r. alperest képviselő felszámoló meghallgatása alapján kiegészítette azzal, hogy az I. r. alperes 2001. májusától 2005. szeptemberéig a II. r. alperes alkalmazásában állt, részben mint ügyvezető, részben mint termelési vezető. Banki követelés megvásárlásával a II. r. alperes legnagyobb hitelezőjévé vált. A perbeli követelések engedményezés útján történő megszerzésével, a korábban a pénzügyi birtokában lévő, a követelések érvényesítéséhez szükséges valamennyi irat birtokába került. A felszámolási eljárás kezdetén az adós iratait részben az I. r. alperes, részben a felperes házastársa, aki ekkor ügyvezetői tisztséget töltött be, adta át a felszámolónak. Az I. r. alperesnek kezdettől fogva az volt az álláspontja, hogy az adós társaságnak a perbeli követeléseket érvényesítenie kell. Ennek érdekében 2001-ben peres eljárás is indult. Utóbb, az az eljárás, a felperes házastársának mint a II. r. alperes ügyvezetőjének kezdeményezésére megszüntetésre került. Az I. r. alperes ennek ellenére a követelések érvényesítésének szükségességével kapcsolatos álláspontját a felszámoló által összehívott hitelezői választmányon is kifejezésre juttatta. Álláspontja ugyanis az volt, hogy a követelések elévülését, arra való hivatkozás esetén, bíróságnak kell megállapítania. A bíróságnak kell továbbá döntenie arról is, hogy a hitelek kötelezettjeit terheli-e visszafizetési kötelezettség. Az I. r. alperes a követelések megszerzését azért tartotta indokoltnak, mert csak ebben az esetben volt módja e kérdésben bírósághoz fordulni. A felszámoló ugyanis bizonytalan és költségesnek tartotta volna a perbeli követelésekkel érintett adósokkal szembeni, nagyszámú per megindítását.

A másodfokú eljárásban a bíróságnak az I. alperes személyes meghallgatása alapján az a meggyőződése alakult ki, hogy az I. r. alperes mint az adós II. r. alperes hitelezője, az általa megszerzett követelésekkel kapcsolatos valamennyi információhoz jogszerűen jutott hozzá. Hitelezőként kérhette a felszámolótól a követelések értékesítését, és okszerű indokát is adta e kérésnek. A másodfokú bíróság mérlegelte azt is, hogy a felszámolónak nyomós oka volt arra, hogy e bizonytalan követelések behajtása végett ne járjon el. E körülményekre tekintettel a bíróság úgy ítélte, hogy az alperesek között létrejött szerződés nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközése nem állapítható meg amiatt, hogy a felszámoló az álláspontját az I. r. alperes hitelező kérelme alapján utóbb megváltoztatta, és a perbeli követeléseket értékesítette.

A felperes a jogerős ítélettel szembeni felülvizsgálati kérelmében kérte annak hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és az alperesek között létrejött 2009. július 30-án kelt szerződés semmisségének megállapítását. Előadta, hogy a támadott határozat a Ptk. 200. § (2) bekezdését, a Pp. 206. §-át, a Pp. 163. § (2) bekezdését, 164. § (1) bekezdését, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 3. § (1) bekezdés b) pontját sérti, figyelemmel a Hpt. 2. számú mellékletének I. fejezet 10.2.b. pontjára.

Állította, az eljáró bíróságok a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésével állapították meg a tényállást, fogadták el az I. r. alperes arra vonatkozó nyilatkozatát, hogy nem bennfentesként jutott a követelésekkel kapcsolatos információihoz. Vitatta, miszerint amiatt, hogy a felszámoló eljárása megfelelt a Cstv. előírásainak, a perbeli követelések értékesítésére vonatkozó ajánlati felhívás nyilvánosan közzétételre került, a felek között létrejött szerződés nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközése nem állapítható meg. Utalt arra, hogy a perbeli követelésekkel kapcsolatosan a felszámoló megtévesztő tájékoztatást adott a hitelezők részére. Hivatkozott arra is, hogy a nagy összegű követelésnek jelentéktelen ellenérték fejében történt értékesítése ugyancsak sérti a hitelezők érdekét. Előadta azt is, hogy az I. r. alperest 2000. májusa és 2005. júliusa között három alkalommal is megválasztotta a taggyűlés ügyvezetőnek. E határozatok megtámadása miatt azonban képviseleti joga a cégjegyzékbe nem került bejegyzésre. Az érintett időszakban ennek ellenére a II. r. alperes iratait magánál tartotta, és így hozzájutott a megvásárolt perbeli banki követelésekkel kapcsolatos információkhoz. A felperes hivatkozott arra is, hogy az I. r. alperes a II. r. alperessel szemben már korábban, 2004-ben is megindult, utóbb megszűnt felszámolási eljárás alkalmával a felszámoló alkalmazásában üzemvezetői munkakört töltött be. Bizalmi kapcsolat alakult ki közöttük. Így tudta elérni az I. r. alperes a perbeli követelések értékesítését. A felperes szerint, az I. r. alperes semmivel nem bizonyította a másodfokú eljárásban tett személyes nyilatkozatában foglaltakat. A felperes szerint az alperesek közötti szerződést az okból is érvénytelennek kell tekinteni, hogy a követeléscsomag megvásárlásához az I. r. alperes a Hpt. szabályai szerint engedéllyel nem rendelkezett.

Az alperesek a felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályban fenntartását kérték.

Az I. r. alperes hangsúlyozta, a felperes nem volt elzárva attól, hogy a felszámoló cselekményeit, a felszámolási eljárást nyomon kövesse. A felszámoló perbeli követelésekkel kapcsolatos tájékoztató jellegű vélekedése nem minősül továbbá megtévesztésnek.

A II. r. alperes előadta, hogy a bizonyítékok felülmérlegelésének a felülvizsgálati eljárásban nincs helye. Utalt arra is, hogy a felperes a Hpt. szabályainak megsértésére a megelőző eljárások során nem hivatkozott, így az azzal kapcsolatos érvelésének elbírálására a felülvizsgálati eljárás keretében nincs mód.

A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta. Megállapította, hogy a támadott határozat az alábbiakra tekintettel, a felperes által hivatkozott jogszabályokat nem sérti.

A Kúria mindenekelőtt rögzíti, hogy a Pp. 275. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján kell dönten.

A Kúria (Legfelsőbb Bíróság) következetes gyakorlata értelmében a felülvizsgálati eljárásban olyan új körülményre, amely a megelőző eljárás tárgya nem volt, (amelyre vonatkozóan a fél az első és a másodfokú eljárás során nem hivatkozott, amelyre nézve bizonyítékait nem jelölte meg) hivatkozni nem lehet (BH2002.447, 2002.283). Ezért a Kúria nem vizsgálta, nem vizsgálhatta az először a felülvizsgálati kérelemben megjelölt Hpt. rendelkezések tükrében, hogy a jogerős ítélet jogszabálysértő-e.

A Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében a felperest terhelte annak bizonyításának kötelezettsége, hogy az I. r. alperes „bennfentes” információk alapján, a felperes megtévesztésével szerezte meg engedményezés útján az egzisztencia hitelből származó követeléseket, a felperesi értékelés szerint értéken alul.

A Kúria a jogerős ítéletben kifejtettekkel egyezően úgy ítélte, hogy a felperesnek nem sikerült bizonyítania, miszerint az I. r. alperes bennfentes információkkal rendelkezett. Önmagában az, hogy az I. r. alperes 2000 májusa és 2005 júliusa között a II. r. alperes megválasztott, de cégjegyzékbe be nem jegyzett ügyvezetője volt, nem bizonyítja, hogy bennfentes információkkal rendelkezett volna. Az elévülés kérdésének megítéléséhez egyébként szükséges tények ismeretében volt és van a felperes is.

A felperesnek azt sem sikerült bizonyítani, hogy az alperesek megtévesztették. A II. r. alperes felszámolójának 2009. január 13-i tájékoztatása azzal zárult, hogy az abban foglaltakra a II. r. alperes hitelezői észrevételt tehetnek. A felperes kockázata volt, hogy az abban kifejtett elévüléssel kapcsolatos felszámolói álláspontot végleges és helytálló álláspontnak tekintette és nem kísérté figyelemmel a felszámoló intézkedéseit, amelyre lehetősége lett volna.

Helytállóan utaltak arra is az eljáró bíróságok, hogy a perbeli követelések átruházására vonatkozó ajánlattételi felhívás nyilvános közzétételére tekintettel, más személyekkel azonos feltételek mellett módjában állt volna a felperesnek vételi ajánlatot tenni. A felszámoló kifejezetten bizonytalan követelésként jelölte meg a perbeli követeléseket az ajánlattételre szóló felhívásában. Ebből is kitűnik, korábbi véleménye, amelyet a hitelezőkkel is megelőzően közölt, nem változott. Attól, hogy a szerződés megkötését a felperes az érdekével ellentétesnek tartja, mert a II. r. alperessel, illetve az annak képviselőjében eljáró felszámolóval ellentétben az I. r. alperes vele szembeni igényérvényesítésétől tartania kell, ez még a nyilvánosan közzétett, közjegyző jelenlétében lefolytatott pályázati eljárás eredményeként megkötött, a felperes által támadott szerződést nem teszi nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközővé, ahogy az értéken aluli vételár sem, amelynek a perben előterjesztett kereset megítélése kapcsán nincs jelentősége.

Az eljáró bíróságok a felperes által megjelölt, a bizonyítékok mérlegelésére vonatkozó Pp. 206. § (1) bekezdésének, a bizonyítási teherre vonatkozó Pp. 164. § (1) bekezdésének megsértése nélkül állapították meg, a felperes nem tudta bizonyítani, hogy az alperesek között létrejött követelések átruházására vonatkozó megállapodás a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközik, akár tartalmát, akár célját, vagy joghatását tekintve a társadalmi közfelfogást sérti.

A Kúria ezért a jogerős ítéletet kizárólag a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálva, azt a jogszabályokkal összhangban állónak tartotta, és a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperes köteles az alperesek jogi képviselőjével felmerült felülvizsgálati eljárási költséget megtéríteni a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint. A Kúria a jogi képviselők munkadíjának mértékét általános forgalmi adóval növelt összegben, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, (5) bekezdése, illetve 4/A. § (1) bekezdése szerint határozta meg.

, 2014. május 20.

. Vezekényi Ursula s.k. a tanács elnöke, dr. Pethőné dr. Kovács Ágnes s.k. előadó bíró, dr. Osztovcits András s.k. bíró

